

ВПЛИВ АГРОТЕХНІЧНИХ ЗАХОДІВ НА ГУСТотУ СТОЯННЯ РОСЛИН РОМАШКИ ЛІКАРСЬКОЇ

Падалко Т.О., аспірант

e-mail: krivapadalko@gmail.com

Подільський державний аграрно-технічний університет

В Україні є всі умови для культивування цінних лікарських рослин та переробки їх на фармацевтичні препарати. Однак, площі під лікарськими рослинами залишаються дуже незначними, культивуванням займаються, зокрема, малі приватні господарства, філії та потужна ДСЛР в Полтавській області м. Лубни, яка є на сьогоднішній день провідною установою в галузі лікарського рослинництва. Серед агрозаходів, які спроможні регулювати оптимальні умови для росту і розвитку рослин важливе значення мають вибір сорту, способу сівби, норми висіву, застосування біологічно активних препаратів та ін. Ромашка лікарська – одна з найдавніших, найбільш широко використовуваних та добре зареєстрованих лікарських рослин у світі, її рекомендують застосовувати для різних цілющих властивостей [1, 2]. На сьогоднішній день ця культура є досить поширеною і культивується незалежно від перших закладених територій вирощування та існуючих дослідних станцій лікарських рослин, а зокрема, як культура широкого спектру використання сировинної бази, а саме у вигляді ефірної олії, порошку, таблеток, настоянки, сухої і сирої біомаси рослини [3]. Таке багатогранне застосування ромашки лікарської та відповідність умов зони Лісостепу біологічним особливостям культури спонукали нас до вибору напрямку досліджень.

Рослину (*M. Recutita*) ми культивували впродовж 2017 – 2020 рр. в зоні Правобережного Лісостепу України (дослідне поле (ФОП Прудивус), створена філія кафедри Подільського державного аграрно-технічного університету) з урахуванням усіх вимог методики дослідної справи. Досліджувалися 3 фактори – строки сівби: весняний, літній, осінній, норми висіву насіння: 4,0 кг/га, 6,0 кг/га і 8,0 кг/га та високопродуктивні тетраплоїдні сорти ($4n = 36$) Перлина Лісостепу і Vodegold. Метою наших досліджень було розробити та удосконалити елементи технології вирощування ромашки лікарської (*Matricaria recutita* L.) в зоні Правобережного Лісостепу України та встановити вплив зміни періоду вегетації культури шляхом висіву рослин у різні строки сівби на подовження терміну цвітіння з різними нормами висіву насіння, та з'ясувати, як дані фактори вплинули на урожайність сировини досліджуваних сортів ромашки лікарської. Фенологічні спостереження проводили в основні фази росту і розвитку рослин згідно з «Методикою державного сортовипробування сільськогосподарських культур» [4, 5].

Наші дослідження включали широкорядний спосіб сівби з шириною 45 см, де на метр погонний кількість рослин варіювала: 8, 10, 12 шт. Сівбу ромашки лікарської проводили за рівня термічного режиму ґрунту 6 – 8 °С на глибині загортання насіння 0,5 см. Якість насінневого матеріалу здебільшого залежала від високих репродукцій відповідно до діючих стандартів (ЛРС).

ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ В РОСЛИННИЦТВІ

III ВСЕУКРАЇНСЬКА НАУКОВА ІНТЕРНЕТ-КОНФЕРЕНЦІЯ (15 липня 2020 р.)

Отримання повноцінних сходів – це запорука урожайності будь-якої культури. Важливим показником, який визначає густоту стояння рослин на кінець вегетації є відсоток їх виживання, так як впродовж вегетаційного періоду деяка кількість рослин пошкоджується і гине внаслідок впливу екологічних факторів. Зазвичай найбільша кількість культурних видів рослин, зокрема ромашки лікарської, гине у початковій періоді росту – від сходів до утворення 5–6 -ти розеточних листків, далі відбувається конкуренція між вегетативними рослинами за фактори існування в біоті.

Польова схожість рослин ромашки лікарської знаходилася в межах 71 – 88 % залежно від досліджуваних факторів. Зазначені прийоми технології сприяли кращому виживанню рослин ромашки лікарської на кінець вегетації (фаза плодоутворення), відмічений показник складав 92 % осіннього строку сівби сорту Перлина Лісостепу при нормі висіву 6 кг/га. Численні результати показують, що оптимальна густина рослин ромашки лікарської є неоднаковою для різних сортів та залежить здебільшого від строків сівби та норм висіву насіння. Найкращими показниками відмічено сорт Перлина Лісостепу з нормою висіву 6 кг/га осіннього строку сівби. За осіннього строку сівби сорту Перлина Лісостепу при нормі висіву 6 кг/га ми отримали середню густоту рослин 800 шт/м², вегетаційний період склав 228 діб та, саме головне, термін цвітіння сягав 10 діб при температурі до 20–25 °С, а за весняного строку з такою ж нормою висіву, густина рослин ромашки лікарської була значно меншою – 600 шт/м², вегетаційний період тривав 91 добу, термін цвітіння сягав 11 діб. Самий короткий вегетаційний період за літнього строку сівби тривав 83 доби при середній густоті рослин 400 шт/м² та терміном цвітіння впродовж 10 діб, що має незначне відхилення в 2 – 3 % з сортом Bodegold.

Результатами досліджень встановлено, що досліджувані фактори впливають на появу рівномірних сходів ромашки лікарської. Обліки густоти стояння рослин ромашки лікарської показали, що ці показники залежали від агротехнічних прийомів, вологозабезпечення та загущеності і навпаки, їх зрідженості. Весняні та літні строки сівби ромашки лікарської характеризувалися меншою схожістю, виживанням та густотою рослин.

Список використаної літератури

1. Костина Л. Лечение ромашкой. М.: ООО «АСС–Центр», ООО «Авеонт», 2005. 128 с.
2. Шевчук О.А., Голунова Л.А. Ботаніка. Біологія. Вінниця, 2019. 83 с.
3. Фокина С.М., Воскресенский Р.Р. Ромашка аптечная и ее использование в медицине и косметологии. *Современные проблемы медицины и естественных наук: сборник статей Всероссийской научной конференции.* Йошкар-Ола, 2018. С. 601–605.
4. Єщенко В.О., Копитко П.Г., Оптишко В.П., Костогриз П.В. Основи наукових досліджень в агрономії: підручник; за ред. В.О. Єщенко. К.: Дія, 2005. 288 с.
5. Рожков А.О., Пузік В.К., Каленська С.М. та ін. Дослідна справа в агрономії: навч. посібник. Теоретичні аспекти дослідної справи; за ред. А.О. Рожкова. Х.: Майдан, 2016. С. 167–169.